

CURTEA SUPRĂMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Ștefan Moscalu,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ștefan Moscalu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-1043/23
PIGD 2-22045259-01-3ra-24102023)*

Recursul depus până la 1 septembrie 2023. Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu decizia contestată nu constituie temei de casare a acesteia.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Ciumac)
Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

15 iulie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Ștefan Moscalu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 3 martie 2022, Ștefan Moscalu s-a adresat instanței de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative emise de aceasta și solicitarea compensării cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a arătat că, în temeiul Legii nr. 156-XIV din 14.10.1998, a solicitat recalcularea pensiei prin includerea în stagiul de cotizare a anilor 1970, 1971, 1972, 1973, 1996, 1997, 1998 și 2000, precum și a zilelor lucrate peste minimul stabilit în colhoz pentru anii 1984, 1985, 1986, 1987, 1988 și 1999, cu luarea în considerare a venitului mediu lunar asigurat pentru perioada 1970 – 01.01.1999.

3. Reclamantul a menționat că, potrivit răspunsurilor emise de CTAS Soroca la 27.09.2019 și de CNAS la 24.01.2022, pensia sa a fost calculată conform legislației în vigoare.

4. Ștefan Moscalu a invocat faptul că a achitat contribuțiile sociale, prezentând în acest sens bonuri avizate cu ștampila Primăriei satului Nimereuca, însă autoritatea pârâtă a refuzat să le ia în considerare la calculul pensiei. Totodată, a prezentat certificatele nr. 322 din 05.11.2018, nr. 655 din 08.10.2018 și nr. 963 din 19.11.2018, din care rezultă că în perioada 1970–1972 a prestat 314 zile de muncă, echivalent cu 1,57 ani, iar în anii 1983, 1984, 1987, 1988 și 1991 a depășit minimul stabilit, realizând un supliment de 349 zile, echivalent cu 1,4 ani.

5. În esență, reclamantul a subliniat că în stagiul de cotizare nu au fost incluse circa 7 ani de activitate (4 ani + 1,57 ani + 1,4 ani), ceea ce ar fi condus la un stagiul total de 34 ani (26,8 ani + 7 ani). Astfel, pensia trebuia stabilită la nivelul de 1025 lei (100% pentru 34 ani de stagiul).

6. Reclamantul consideră că pensia lunară i-a fost diminuată neîntemeiat cu suma de 260 lei, ca urmare a interpretării eronate a Legii nr. 156/1998 și a neaplicării dispozițiilor Legii nr. 408-XV din 26.07.2001 pentru punerea în aplicare a Titlului V al Codului Fiscal. Acesta a invocat în special art. 4 alin.

(12) din legea menționată, potrivit căruia nu se efectuează controlul corectitudinii calculării și achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat pentru perioadele fiscale anterioare datei de 01.01.2007.

7. Prin urmare, reclamantul Ștefan Moscalu a solicitat:

- recalcularea și includerea în stagiul de cotizare a anilor 1970, 1971, 1972, 1973, 1996, 1997, 1998 și 2000;
- recalcularea și includerea în stagiul de cotizare a zilelor lucrate peste minimul stabilit în colhoz pentru anii 1984, 1985, 1986, 1987, 1988 și 1999;
- recalcularea pensiei prin luarea în considerare a venitului mediu lunar asigurat pentru perioada 1970 – 01.01.1999.

POZIȚIA INSTANȚEI DE FOND

8. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 1 iulie 2022, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ formulată de reclamantul Ștefan Moscalu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative și solicitarea compensării cheltuielilor de judecată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

9. La data de 22 iulie 2022, în termenul de atac prevăzut de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, reclamantul Ștefan Moscalu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 1 iulie 2022. Ulterior, la data de 25 ianuarie 2023, a fost depus apelul motivat, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 20 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de Moscalu Ștefan împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 1 iulie 2022.

11. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că dreptul la pensie se încadrează în categoria drepturilor sociale, care, prin natura lor, nu au caracter necondiționat și pot fi valorificate numai în limitele stabilite de lege. Această caracteristică conferă legiuitorului competența de a institui condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.

12. Instanța de apel a constatat că reclamantul, a beneficiat inițial de pensie parțială pentru limită de vârstă începând cu 01.11.2018, calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 154,32 lei, având în vedere un stagi

total de cotizare de 25,4 ani, ceea ce a determinat stabilirea unei pensii lunare în cuantum de 765,68 lei.

13. Ulterior, la data de 18.12.2018, ca urmare a prezentării certificatelor de arhivă, pensia reclamantului a fost reexaminată în temeiul art. 33 din Legea nr.156/1998, pe baza unui stagiul de cotizare de 26,8 ani, incluzând perioada de activitate în colhoz în care a fost îndeplinit minimul stabilit al muncii (anii 1973, 1970, 1980, 1981, 1989 și 1992). Reexaminarea s-a realizat cu respectarea dispozițiilor art. 50 din Legea nr. 156/1998, stagiul de cotizare fiind calculat proporțional cu numărul de zile de muncă efectiv lucrate.

14. În ceea ce privește pretenția lui Moscalu Ștefan privind includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate în colhoz din anii 1970–1972, perioadă în care acesta avea statut de elev și desfășura muncă în timpul vacanțelor, instanța a reținut că, potrivit normelor legale aplicabile, activitatea desfășurată în colhoz se include în stagiul de cotizare doar dacă solicitantul avea calitatea de membru de colhoz.

15. Conform statutului colhozurilor, primirea în calitate de membru de colhoz se făcea de către Adunarea Generală a colhoznicilor, la propunerea conducerii colhozului, și numai de la împlinirea vârstei de 16 ani. Stagiul de cotizare aferent activității în colhoz se confirmă prin carnetul de muncă al colhoznicului (reflectând îndeplinirea minimului stabilit) sau prin cartea de evidență a stagiului de muncă al colhoznicului – forma 14A.

16. Pe baza acestor considerente, instanța de apel a apreciat că prima instanță a concluzionat corect atunci când a constatat netemeinicia pretenției reclamantului de a i se include în stagiul de cotizare perioada 1970–1972. Extrasul din carnetul de muncă a colhoznicului nr. 322 din 05.11.2018, eliberat de Consiliul sătesc Zăluțeni, r-nul Florești, nu confirmă calitatea de membru de colhoz al apelantului în cadrul fostului colhoz „Nistru”. În perioada respectivă, reclamantul avea vârsta de 14–16 ani, fiind minor, fapt dovedit și prin copia certificatului de absolvire a școlii medii. În consecință, acesta nu putea deține statutul de membru de colhoz, iar activitatea desfășurată nu putea fi valorificată ca stagiul de cotizare.

17. Instanța de apel a reținut că autoritatea pârâtă în mod corect a refuzat includerea perioadei menționate în stagiul de cotizare, întrucât, potrivit informației CTAS Florești nr. I-01/08-1796 din 17.12.2018, se confirmă că în intervalul 1996–1998 apelantul nu a fost înregistrat în calitate de contribuabil la bugetul asigurărilor sociale de stat și nu au fost calculate ori achitate contribuții de asigurări sociale obligatorii.

18. În consecință, instanța de apel a confirmat că nu poate fi valorificat ca probă certificatul nr. 825/2 din 30.10.2018, prin care se confirma că apelantul

a deținut cotă de teren agricol și a prelucrat-o individual în perioada 1996–2000. Conform pct. 72 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, perioada de muncă realizată până la 01.01.1999 în propriile gospodării țărănești (de fermier) se confirmă prin înscrierile din carnetul de muncă și/sau prin documentele ce atestă achitarea contribuțiilor de asigurări sociale.

19. Prin certificatul nr. I-01/08-1796 din 14.12.2018, CTAS Florești a confirmat că pentru anii 1996–1998 nu există date privind calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii de către apelant, în timp ce prin certificatul nr. 894 din 05.11.2018, Direcția Venituri CTAS Soroca a confirmat că în perioada 1999–2008 au fost calculate și achitate asemenea contribuții. În temeiul acestor probe, instanța de fond corect a recunoscut stagiul de cotizare doar pentru perioada 1999–2008, interval în care apelantul a achitat efectiv contribuții sociale.

20. Referitor la argumentul apelantului potrivit căruia a achitat impozitul funciar în perioada 1996–1998, instanța de apel a reținut că aceste plăți, stabilite imperativ de Codul Funciar, sunt distincte de contribuțiile de asigurări sociale obligatorii prevăzute de Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și, prin urmare, nu pot fi valorificate în sensul confirmării stagiului de cotizare.

21. Instanța de apel a arătat că, în lipsa carnetului de muncă al colhoznicului și a cărții de evidență a stagiului de muncă – forma 14A, confirmarea stagiului se poate realiza prin adeverințe, extrase din ordine sau contul personal al angajatului, din care să rezulte salariul lunar și perioadele de activitate pretinse.

22. În concluzie, instanța de apel a reiterat poziția primei instanțe, reținând că nu există temei legal pentru admiterea pretențiilor apelantului privind recalcularea și includerea în stagiul de cotizare a anilor 1996, 1997, 1998, 2000, 1970, 1971, 1972, 1973, precum și a zilelor lucrate peste minimul stabilit în colhoz pentru anii 1984, 1985, 1986, 1987, 1988 și 1991. Probele administrate nu confirmă existența unor contribuții de asigurări sociale achitate în aceste perioade, iar neplata acestora atrage decăderea din dreptul la prestații.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La data de 7 iulie 2023, Moscalu Ștefan a depus, prin intermediul oficiului poștal, cerere de recurs împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei atacate și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral. Iar, la 31 octombrie 2023 Moscalu Ștefan a prezentat motivarea recursului.

24. În motivarea recursului Moscalu Ștefan a invocat instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele de fapt, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea. În acest sens a indicat că probele prezentat sunt legale și confirmă pretențiile înaintate de includere în stagiul de cotizare a anilor 1996, 1997, 1998, 2000, 1970, 1971, 1972, 1973, precum și a zilelor lucrate peste minimul stabilit în colhoz pentru anii 1984, 1985, 1986, 1987, 1988 și 1991.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

25. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

26. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

27. Art. 246 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului):

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când:

- a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;
- b) recursul este depus în mod repetat;
- c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;
- d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1);
- e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2);
- f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art.244 alin.(2), art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

28. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

29. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că dispozitivul deciziei contestate a fost pronunțat de Curtea de Apel Chișinău în ședință publică la data de 20 iunie 2023. Din actele dosarului rezultă că, la data de 27 iunie 2023, recurentului a fost notificat dispozitivul deciziei, prin intermediul oficiului poștal, iar forma motivată a acesteia i-a fost comunicată ulterior, la data de 6 octombrie 2023, prin intermediul oficiului poștal.

30. Prin urmare, în conformitate cu dispozițiile art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul nemotivat a fost depus de Ștefan Moscalu la data de 7 iulie 2023, iar motivarea recursului a fost completată și depusă în termen legal, la data de 31 octombrie 2023.

31. Prin urmare, Completul de judecată reține că cererea de recurs și motivarea acesteia au fost depuse în termenul legal prevăzut de art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), fiind respectate exigențele privind contestarea deciziei instanței de apel în calea de atac a recursului.

MOTIVAREA INSTANȚEI

34. Din sensul art. XI alin.(1) și (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

35. Ștefan Moscalu a depus recurs până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023 prin urmare recursul va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

36. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că din analiza prevederilor legale precizate supra rezultă că admisibilitatea /inadmisibilitatea recursului depus până la data de 1 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art.246 alin.(2) din Codul administrativ, dar urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

37. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea /inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

38. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*in special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea în fond a cererii de recurs.

39. În această ordine de idei, completul de judecată reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

40. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

41. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția existentă la data depunerii recursului). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

42. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

43. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

44. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul formulat de Ștefan Moscalu include obiecții de fapt și de drept care sunt similare celor prezentate în cererea de apel. Aceste obiecții au fost analizate detaliat de către Curtea de Apel Chișinău, care le-a evaluat corespunzător.

45. În plus, Ștefan Moscalu, în recursul său, nu a invocat un temei plauzibil care să justifice admisibilitatea recursului, având în vedere că recurentul trebuie să fie capabil să prezinte argumente suficiente pentru a răsturna situația juridică stabilită anterior.

46. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder

împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

47. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

48. În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ștefan Moscalu.

49. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 (*în vigoare la data depunerii recursului*) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Ștefan Moscalu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Diana Stănilă